

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу

Гайдукової Наталії Валентинівни

«Мультипараметричне управління портфелем інвестиційних проектів
металургійного підприємства»,

що представлена на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук
за спеціальністю 05.13.22 – управління проектами та програмами

На підставі вивчення дисертаційної роботи Гайдукової Наталії Валентинівни обсягом 137 сторінок, автореферату обсягом 20 сторінок, 7 статей здобувача, опублікованих за темою дисертації у фахових виданнях та 5 праць наукових конференцій, встановлено наступне.

1. Актуальність теми дослідження

Дисертаційна робота Гайдукової Н.В. присвячена вирішенню наукового завдання щодо розроблення моделей та методів вибору проектів для включення у портфель, ранжирування та управління портфелем проектів розвитку металургійних підприємств.

На даний час в Україні гостро стоять питання зміни характеру управління сукупністю інвестиційних проектів підприємств. Існує об'єктивна потреба в забезпеченні математичного апарату, моделей і методів управління цими процесами через визначення доцільних проектів для включення у портфель. Реалізація цієї потреби повинна відбуватись за допомогою використання сучасних методів та моделей науки управління проектами і програмами. Досвід провідних держав світу показує, що для вирішення зазначених задач доцільно застосовувати проектний підхід, завдяки чому розробка та реалізація інноваційних та

інвестиційних портфельів дозволяє досягти стабільності у сучасних конкурентних умовах.

Стан металургійних підприємств України вимагає реалізації декількох проектів, що б реалізовувалися одночасно і поєднувалися у портфель проектів. При цьому виникає проблема визначення доцільних проектів для впровадження, постає наукова задача ранжирування проектів. Існуючі моделі портфельного управління розвитком металургійних підприємств вимагають вдосконалення, оскільки практика свідчить про використання підприємствами окремих, розроблених самостійно методологій на основі, як правило, фрагментарного застосування частин відомих підходів і пристосування їх до специфіки підприємств галузі.

Підтвердженням актуальності обраної теми є також той факт, що напрямок досліджень роботи здобувача пов'язаний з держбюджетною науково-дослідною програмою за темою «Розробка методів, моделей і стратегій розвитку інноваційної діяльності на підприємствах ядерної галузі України» (№ д.р. 0114U004678), 2014-2015 рр.

2. Ступінь обґрунтування та достовірності наукових положень, висновків, рекомендацій

За результатами вивчення матеріалів дисертаційної роботи, автореферату та публікацій здобувача слід зазначити, що належний ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень дисертації забезпечено здобувачем завдяки коректності поставлених задач, використанню перевірених часом методів та інструментів методології проектного управління, адаптації їх під розв'язувану задачу дослідження, обґрунтованості та прийнятих допущень щодо їх застосування.

Для отримання наукових результатів в дисертаційній роботі автор використав базові положення відомих наукових теорій. При проведенні дослідження здобувачем були використані методи теорії пізнання: аналізу літературних джерел, системного аналізу і синтезу із залученням міждисциплінарного підходу, методи

проектного управління, методи теорії моделювання, методи теорії нечітких множин, теорії систем, теорії гармонізації, теорії можливостей, методи оптимізації.

Основний зміст дисертації характеризується послідовністю та логічністю. Положення, викладені в дисертації, ґрунтуються на аналізі наукових праць вітчизняних та іноземних авторів стосовно методології управління проектами та питань, присвячених удосконаленню методів та моделей проектного і портфельного управління, про що свідчить перелік використаних здобувачем джерел.

Структура дисертаційної роботи визначена завданнями досліджень і включає вступ, чотири розділи, висновки до кожного розділу, загальні висновки, список використаних джерел та додатки.

У першому розділі проаналізовані підходи та методи методологічного формування портфеля проектів. Проведено аналіз нормативних документів, що регламентують правила управління проектами, програмами та портфелями; підходів та методів системного аналізу та їх застосування на металургійному підприємстві при формуванні портфеля проектів. Сформульовано і обґрунтовано напрямки дисертаційного дослідження.

У другому розділі розглянута мультипараметрична модель формування портфелю проектів, згідно якої розроблено модель і метод формування портфелю проектів на основі показників корисності і ризиків, розроблено модель і метод формування ефективного портфелю інвестиційних проектів на основі використання теорії нечітких множин і теорії можливостей.

Третій розділ присвячено формуванню моделей оцінювання ефективності інвестиційних проектів з використанням теорії гармонізації, надані принципи відбору і пріоритетизації проектів у портфель, представлена формалізація оцінки ефективності портфеля інвестиційних проектів із використанням коефіцієнтів Шарпа і Тейлора.

Практика застосування результатів дослідження, запропонованих моделей та методів при реалізації портфелів інвестиційних проектів металургійного підприємства представлена в четвертому розділі дисертаційної роботи.

Отримані висновки і результати дисертаційного дослідження є обґрунтованими й достовірними.

3. Наукова новизна отриманих результатів

Ознайомлення з матеріалами дисертації, авторефератом та публікаціями здобувача дає підстави вважати, що наукова новизна отриманих здобувачем результатів полягає у проведенні дослідження, розробці, удосконаленні та обґрунтуванні моделей та методів формування портфелів інвестиційних проектів металургійного підприємства, що дозволяє значно підвищити ефективність їх реалізації.

З урахуванням специфіки проектної і портфельної діяльності здобувачем вперше формалізовано мультипараметричну модель гармонізації портфелю проектів в контексті максимізації корисності з метою забезпечення якості функціонування металургійного підприємства.

Вперше розроблено модель управління стохастичними параметрами проектів, з метою оптимального перерозподілу пріоритетів між проектами портфеля на основі поетапного методу контролю та гармонізації PERT-COST аналізу.

Удосконалено метод модель оцінки ризиків портфелю, яка відрізняється від існуючих, використанням ймовірнісних характеристик і нечітких множин параметрів інвестиційних проектів та надає можливість знизити втрати від ризикових подій.

Також було удосконалено комбінований метод формування ефективного портфеля проектів, заснований на оцінці корисності проектів за допомогою гармонізації їх складу та пріоритетів з використанням теорії нечітких множин

Подальший розвиток отримали: модель нечітких обмежень інвестиційних проектів портфелю (за часом і вартістю), які забезпечують формування портфеля проектів металургійного підприємства на основі використання теорії нечітких множин і теорії можливостей; а також метод оцінювання ефективності портфеля інвестиційних проектів, що ґрунтується на гармонізації з допомогою коефіцієнта

Шарпа – відношення надлишкової прибутковості портфеля, у порівнянні з безризиковою процентною ставкою, до загального ризику портфеля.

За результатами аналізу положень наукової новизни, висновків і рекомендацій дисертації слід зазначити, що вони відповідають вимогам щодо новизни, апробації, достовірності та обґрунтованості, є самостійними здобутками автора, мають як науковий, так і практичний інтерес.

4. Практична значимість отриманих результатів і рекомендації щодо їх використання

Робота Гайдукової Н.В. має практичну спрямованість. Це підтверджується тим, що результати роботи були впроваджені у: ПАТ «Запоріжжкокс», ПАТ «Запоріжсталь», ТОВ «Метінвест-Промсервіс».

Здобувачем запропоновані моделі та методи, що дозволяють вирішити актуальні задачі мультипараметричного управління проектами і портфелями проектів металургійної галузі, підвищити ефективність їх реалізації і покращити процес формування портфелів проектів, що в свою чергу вплине на зменшення фінансових витрат підприємств та часу реалізації проектів.

Практична значимість отриманих результатів і рекомендацій виражається, з одного боку, в своєчасності і високій значущості питань підвищення ефективності управління портфелями інвестиційних проектів металургійної галузі, з іншого боку, в недостатній практичній ефективності існуючих сучасних методів і моделей управління на металургійних підприємствах реального сектору економіки України.

Запропоновані моделі та методи дозволяють вирішити основні задачі мультипараметричного управління як для практичної реалізації портфелів проектів на конкретному металургійному підприємстві, так і при реалізації програм в масштабах металургійного комплексу країни.

Результати досліджень також можуть бути застосовні при вирішенні задач підвищення кваліфікації керівників та спеціалістів підприємств та організацій, що

пов'язані з питаннями управління або реалізацією проектів і портфельів проектів металургійної галузі.

5. Повнота викладу результатів дисертації в наукових виданнях

Основні положення дисертаційної роботи викладено у 12 публікаціях, у тому числі 3 статтях у наукових фахових виданнях, 4 статтях у міжнародних виданнях.

В публікаціях всебічно і взаємопов'язано розкриваються проблеми управління портфелем інвестиційних проектів металургійних підприємств. Опубліковані праці відрізняються за науковим змістом.

Результати дисертаційної роботи пройшли достатню апробацію на 5 міжнародних науково-практичних конференціях у м. Києві, Миколаєві, Харкові.

Ознайомившись зі складом опублікованих робіт, можна відмітити, що вони в повній мірі відображають основні наукові і практичні результати дисертації.

6. Дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи

До роботи є такі зауваження:

1. Другий підрозділ першого розділу дисертаційної роботи, що присвячено питанням аналізу підходів та методів методологічного формування портфеля проектів, містить надмірно деталізований аналіз відомих методів, його можна було б скоротити.

2. У таблиці 2.1 другого розділу дисертаційної роботи розглядається передбачуваний (очікуваний) показник Net Present Value, виходячи з сприятливого розвитку проекту, тобто без обліку наслідків можливих ризикових подій. Поняття сприятливого розвитку проекту вимагає більшої конкретизації.

3. На стор. 53 дисертаційної роботи наведена структура показника корисності, який планується вимірювати через NPV та індекси і бали (зокрема, індекс розвитку персоналу тощо), які, у свою чергу, очевидно оцінюються (крім

NPV) експертним шляхом. Однак майже не розглянуті принципи формування експертної групи і процедура оцінювання показників експертною групою.

4. У третьому розділі дисертаційної роботи пропонується реалізовувати оцінювання ефективності портфеля інвестиційних проектів за допомогою коефіцієнту Шарпа і коефіцієнту Трейнора. Однак не обґрунтований вибір саме цих коефіцієнтів, не показано, чому вони кращі за інші показники оцінки.

5. У четвертому розділі дисертаційної роботи запропонована програмна реалізація моделі портфелю проектів в офісній програмі MS Excel. Дисертаційна робота тільки б виграла, якщо б дисертант запропонувала відповідну реалізацію в окремому програмному продукті.

7. Загальні висновки і оцінка дисертації

Оцінюючи позитивні та негативні сторони дисертації, в цілому можна зробити висновок, що зазначені зауваження не зменшують практичної та наукової цінності дисертаційної роботи та не впливають на її загальну позитивну оцінку.

Отримані результати в сукупності вирішують наукову задачу розробки моделей і методів мультипараметричного управління портфелем інвестиційних проектів, що має важливе значення для науки управління проектами та програмами.

Загалом, дисертаційна робота є закінченим науковим дослідженням і **відповідає** паспорту спеціальності 05.13.22 – управління проектами та програмами. За своїм обсягом, оформленням, рівнем наукової новизни, якістю досліджень, достовірністю та обґрунтованістю висновків, теоретичною і практичною цінністю дисертаційна робота **відповідає** вимогам пунктів 9, 11, 12, 13 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника» (затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567) та іншим нормативним вимогам, які висуваються до дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня

кандидата наук, а її автор **Гайдукова Наталія Валентинівна**
заслуговує на присудження їй наукового ступеня кандидата технічних наук за
спеціальністю **05.13.22 – управління проектами та програмами.**

Офіційний опонент

кандидат технічних наук, доцент, доцент
кафедри технологій управління
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

О.Г. Тімінський

Підпис засвідчую
Вчений секретар НДЧ
КАРАУЛЬНА Н.В.
18.11.2015р.

